

Minnesant möte mellan Naturskyddsföreningen och Fäbodbrukarföreningen

8 aug 2015 på Karl-Tövåsens fäbod

Stefan Persson	stefan.persson@naturskyddsforeningen.se
Denise Fahlander	nizanfahlander@gmail.com
Stefan Olander	skalensfabod@gmail.com
Kristian Olofsson	ordforande@fabod.nu
Margareta Wikström	margareta.wikstrom@naturskyddsforeningen.se
Gun Kallur	gunkallur@gmail.com
Anders Janols	anders.janols@telia.com
Dennis Olsson	olssonsqarden@hotmail.com
Gunilla Roos	guro.bod@gmail.com
Lillian Lundin Stöt	lillian.lundin@naturskyddsforeningen.se
Tin Gumuns	tin.gumuns@telia.com

Fäbodbruket – ett levande kulturarv och ett sätt att bruka i framtiden

Fäbodbrukarföreningen och Naturskyddsföreningen träffades på Karl Tövåsens fäbod för att dryfta gemensamma problem och diskutera strategier för ett fortsatt och utvecklat fäbodbruk. Båda föreningarna var överens om fäbodarnas stora betydelse naturmässigt, socialt och i beredskapssyfte. Faktiskt även i rovdjursfrågan.

I Sverige finns idag ca 200 fäboddar, varav ca 80 i Dalarna och 20 i Gävleborg. Som en jämförelse finns det 9 000 fäboddar i Österrike

”Där plogen ej kan gå, där lien ej kan slå där ska skogen stå.” /Djäken-Anders

Tin tillverkar fäbodsmör.

Tin Gumuns inledde med att berätta om fäboden Karl-Tövåsen som varit i oavbruten drift sedan år 1663. <http://www.karltovasensfabod.se/>

- Många är intresserade av bra mat! Jag har nog många vänner om det blir kris, som vet hur man gör mat utan el.

- Vi fäbodbrukare kan ta på oss att visa mer. Utan kunskap ingen insikt.

Argument och strategier för fortsatt fäbodbruk. Målet är mer skogsbete och fäbodbruk – en utmaning. Vilken framtid efterfrågar vi?

Gun, Anders och Stefan O diskuterar.

Litteraturtips

- Traditionell kunskap Naptek/CBM
- Vårda väl Riksantikvarieämbetet
- Bondens flora Länsstyrelsen Gävleborg
- Ängsdagboken
- Skälle-kor och bla-tegar Länsstyrelsen Örebro
- Våsbo fäbodar Ovanåkers kommun
- Fäbodkartan
- Fäbodriksdagen 2014
- Naturbetesmarker WWF:s naturbetesprojekt
- Skogsbetesmark, Ängar Jordbruksverket
- Fäbodskog och fäbodbruk Jordbruksverket
- Mångfaldsmarker Mångfalds-Mistra
- Fäbodbruk & fäbodarnas mångfald SLU
- Lädikan Länsstyrelsen Gävleborg
- Hotade lavar Länsstyrelsen Jämtland
- Ängssvampar i Dalarna Länsstyrelsen Dalarna
- Arter & naturtyper i habitatdirektivet SLU
- Tidningen Småbrukaren
- Fäbodlivets vardag

Tips: Magnus Nilssons sommarprogram 10 aug 2015, inspelat på en fäbod!

www.fabod.nu

Diskussion

Jag accepterar att vi behöver gå ner 80-90% i köttkonsumtion, och då kan det lilla vi åter komma ifrån extensivt jordbruk, naturbeteskött.

Endast 10% av de hagmarker vi hade för 100 år sedan återstår.

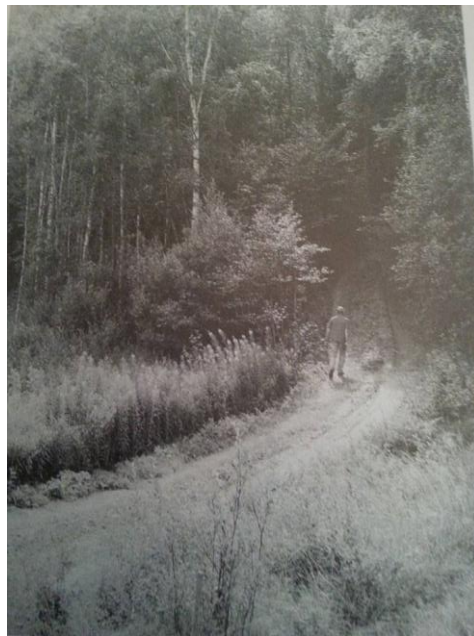
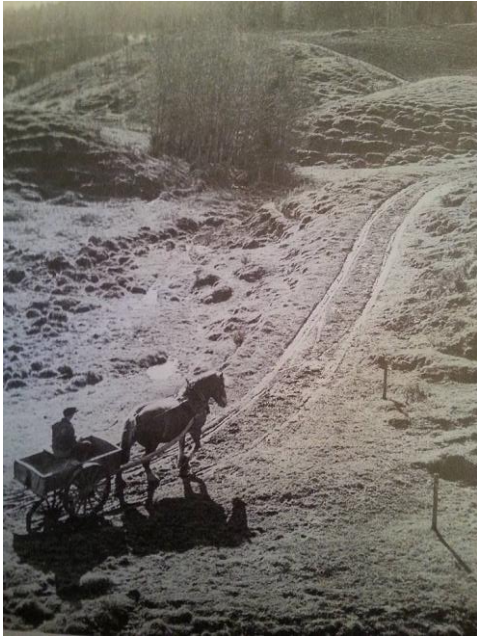

Bild från Glössbo med 50 års mellanrum! Foto: Hilding Mickelsson

Djuren på skogen ger stor biologisk mångfald. Det finns arter av dyngbaggar som bara lever på kospillning som gått på skogen.

En resurssnål småskalig djurhållning med betande djur i våra skogar och hagmarker är bra för den biologiska mångfalden, för människors välbefinnande och för vårt gamla fina kulturlandskap som i snabb takt växer igen och försvinner, bl a för att fäbodriften är så liten idag. Annat var det förr då det fanns en massa fäboddar där man tillagade och bevarade sommarens överflöd till vinterns behov av mat.

Liten användning av avmaskningsmedel jämfört med storjordbruk.

Politikerna ser fäbodbruket som något pittoreskt och musealt.

Fäbodarna är viktiga ur beredskapssynpunkt!

Björn Forsberg på Länsstyrelsen Dalarna, bra kraft. LRF regionalt är bra.

Artikel i Sveriges Natur med Stefan Olander om fäboddar, feb -15. Ville väcka den urbana delen av föreningen.

Synliggör effekten av små gårdar med 10-20 kor i en livscykelanalys. CBM, Artdatabanken, IVL, Riksantikvarieämbetet m fl.

Det är viktigt att vi dokumenterar och visar på hur den biologiska mångfalden med blommor, svampar, insekter m.m. gynnas av betande djur. Det är också viktigt att fler förstår och lär sig uppskatta fäbodarna och de produkter de skapar utifrån sina betande djur. Att vi tar tillvara gammal kunskap och traditioner om djur och natur. Det är viktigt i ett läge där vi behöver bli mer självförsörjande och kunna producera mat både klimatsmart och lokalt.

Det behövs inventering av floran på fäbodan i Gävleborg.

Sverige tar inte sitt ansvar för bevarandet av arter!

Äng och hage – mulens marker. Var har Naturskyddsföreningen riks arbete med detta tagit vägen?

Tänk om man kunde bli anställd som natur- och kulturvårdare.

Stefan Persson, ordförande Naturskyddsföreningen Gävleborg och Kristian Olofsson, riksordförande Fäbodbrukarföreningen.

Vi enades om att försöka ordna en gemensam konferens med arbetsnamnet "Kunskap om det nordsvenska landskapet". Bjud in Johanna Sandahl, riksordf. Naturskyddsföreningen, Johanna Björklund, Stefan Edman t ex samt Gävleborg, Jämtland, Dalarna, Värmland.

Kan söka pengar från WWF (15 sept), Riksantikvarieämbetet, Norges Natur & Unga, Naturskyddsföreningen (1 okt).

Hur kan vi få fler fäbodbrukare? Tips: värva på gamla fäbodan där det inte längre finns djur.

Fundera på att byta namn till Fäbodföreningen för att ta bort associationen till enbart branschorganisation för brukare.

Båda föreningarna hade även en samsyn om rovdjur. Vi vill se fler och bättre förebyggande åtgärder som viltavvisande stängsel, vallpojkar/flickor. Koncentrera på problemindivider, ej totalantalet rovdjur. Mer generös skydds jakt med utbildade statliga jägare istället för licensjakt.

Att göra

- Kristian skissar på ansökan till WWF för innovativ naturvård senast 15 sept
- Stefan och Stefan undersöker plats att vara på för fäbodkonferens i vinter
- Lillian skriver minnesant, skickar referat till media och medlemstidningen Gävle-Dala Natur

- Bjuda in allmänheten => kontakt, information, kunskap
- Ordna bildvisningar tillsammans med studieförbunden. Finns film om Karl-Tövåsen t ex.
- Bjud in till studiebesök på fäbodar
- Påverka politiker
- Göra en livscykelanalys på små gårdar – visa på nyttan med dem
- Lyft hoten så att folk ser vad som håller på att gå förlorat
- Aktivera volontärer till fäbodar via t ex www.volontarbyran.org Många invandrare har varit herdar, uppslag till bra integrationsprojekt.
- Bli stödmedlem i Fäbodbrukarföreningen. Se www.fabod.nu

Det var en mycket givande dag på vackra Karl Tövåsens fäbod med många intressanta och givande diskussioner och frågor som föreningarna tillsammans ska jobba med framöver.

Se fler bilder på:

<http://www.karltovasensfabod.se/bildgalleri/>

En kortare artikel finns på: <http://gavleborg-lan.naturskyddsforeningen.se/2015/08/10/fabodbruket-ett-levande-kulturarv-och-ett-satt-att-bruka-i-framtiden/>

Text och foto: Lillian Lundin Stöt